Hotus
Hoitotyön tutkimussäätiö

5.11.2019

Eduskunnan kunta- ja terveysjaosto

ASIA: HE 29/2019 vp Hallituksen esitys eduskunnalle talousarvioksi vuodelle 2020

- Hoitotyön tutkimussäätiön sr. lisärahoitus vuodelle 2020 näyttöön perustuvan toiminnan edistämiseksi hoitotyössä

Koskien lausuntopyyntöänne hallituksen esityksestä HE 29/2019 vp valtion talousarvioksi vuodelle 2020, esitämme kuultavaksi Hoitotyön tutkimussäätiön tutkimusjohtaja Arja Holopaista. Lisäksi haluamme kirjallisesti lausua seuraavaa:

Esitämme, että Hoitotyön tutkimussäätiön (Hotus) toiminnan kehittämiseksi sekä Hotukselle esitettyjen lisävaatimusten (ruotsinkieliset käännökset) toteuttamiseksi, valtion talousarviossa vuodelle 2020 varataan 200 000 euron lisämääräraha jo esitetyn 396 000 euron lisäksi, josta rahoituksen valvoja (THL) veloittaa 2% eli 8 000 euroa.

Hotus on kansallinen voittoa tavoittelematon toimija, jonka tehtävänä on toteuttaa Terveydenhuoltolakiin (30.12.2010/1326) kirjattua velvoitetta edistää näyttöön perustuvaa hoitotyötä ja siten hoitotyön hyviä käytänteitä. Hotuksen rooli on kansallisesti merkittävä ja hoitotyön alueella ainutlaatuinen. Toimimme tutkimusta tuottavien organisaatioiden (mm. yliopistot) ja tutkimustietoa hyödyntävien tahojen (mm. sosiaali- ja terveydenhuollon palvelu- ja koulutusorganisaatiot) tukena tiivistäen luotettavaksi arvioitua tutkimusnäyttöä hoitotyön tarpeisiin. Lisäksi kehitämme erilaisia toimintamalleja, joiden avulla levitetään ja tuetaan näytön käyttöönottoa sosiaali- ja terveydenhuollossa ja siihen liittyvässä päätöksenteossa. Pelkästään yksittäisten tutkimusten tuottaminen ei takaa näyttöön perustuvaa toimintaa käytännössä.

Näyttöön perustuvan toiminnan toteutuminen kansalaisten hoito- ja palveluketjuissa edellyttää panostusta myös hoitotyöhön. Hoitotyöntekijät, kuten sairaanhoitajat, terveydenhoitajat, kätilöt ja lähihoitajat, edustavat suurinta ammattiryhmää sosiaali- ja terveydenhuollossa (yli 60%:ia sosiaali- ja terveydenhuollon ammattilaisista, THL 2015). Hoitotyöntekijöiden toiminnalla on merkittävä rooli laadukkaiden ja potilasturvallisten terveydenhuollon palveluiden toteuttajina.

Hoitotyössä haasteena on hoitotyöntekijöiden koulutustaustojen erilaisuus ja siten myös osaamisen vaihtelu esimerkiksi lääkärikuntaan verrattuna, joiden peruskoulutus antaa yhtäläiset valmiudet näyttöön perustuvan terveydenhuollon varmistamiselle. Toisen asteen koulutuksen suorittaneita hoitotyöntekijöitä toimii erityisesti perusterveydenhuollossa ja yksityisen sektorin hoitokodeissa, joissa on tunnistettu henkilöstöresurssien riittämättömyys hyvän hoidon turvaamiseksi. Ongelmaa pahentaa se, että näillä alueilla toimivien hoitotyöntekijöiden on vaikeaa tai mahdotonta päästä täydennyskoulutuksiin osaamisensa päivittämiseksi. Myös lääkäreiden vähäisyys perusterveydenhuollossa ja yksityisen sektorin hoitokodeissa lisää painetta hoitotyöntekijöiden osaamista tukevien rakenteiden kehittämiselle. Tässä Hotus on kansallisesti merkittävässä asemassa tuottaessaan sekä näyttöä että tukirakenteita tutkimusnäytön hyödyntämiseksi hoitotyöhön.

Edellä olevan lisäksi esityksemme lisärahoituksen tarpeesta perustuu myös siihen, että nykyisillä resursseilla Hotus ei pysty vastaamaan hoitotyöntekijöiden odotuksiin tuottaa uusia hoitosuosituksia ja tukirakenteita niiden käyttöönoton tueksi kansalaisten hyvän hoidon turvaamiseksi. Lääketieteen puolelle tuotetut Käypä hoito -suositukset eivät vastaa niihin tarpeisiin, joita hoitotyössä kohdataan. Esimerkiksi omahoidon ohjauksen sisältöjen kehittäminen tutkimusnäyttöön perustuen edistää kansalaisten sitoutumista hoitoonsa ja vähentää palvelujen tarvetta. Omahoidon ohjauksesta vastaavat pääasiassa hoitotyöntekijät.

Hotusta, kuten myös Käypä hoitoa, koskee tarve tuottaa materiaalia myös ruotsinkielellä. Hoitosuositusten, Näyttövinkkien ja muiden Hotuksen tuottamien materiaalien käännöstyöhön ei ole osoitettu erillistä rahoitusta (vrt. Käypä hoito). Hotuksen esittämä lisärahoitustarve kohdentuu siten osin myös ruotsinkielisen materiaalin tuottamiseen.

Hotus on näytön tiivistämisen ohella kehittänyt aktiivisesti erilaisia tukirakenteita näytön käyttöönottoon hoitotyössä. Rahoituksen puutteen vuoksi näyttöön perustuvan hoitotyön edistämiseksi merkittävien kansallisten hankkeiden (esim. hoitosuositusten vieminen sähköiseen päätöksenteontukeen) toteuttaminen on toistuvasti lykkääntynyt.

Hotuksen palveluksessa on tällä hetkellä tutkimusjohtaja, kolme kokoaikaista ja kaksi osa-aikaista tutkijaa sekä osa-aikainen hallintoassistentti. Tutkijoista kaksi toimii Hotuksella ulkopuolisen hankerahoituksen turvin (rahoitus päättyy vuonna 2020). Tilinpäätös vuodelta 2018 ja syyskuun tilanne vuodelta 2019 kertovat Hotuksen varainhankinnan ja sijoitustoiminnan tuotoista, joilla toimintaa rahoitetaan. Varainhankintaan sisältyvät valtionavustus ja eri hankkeille saatu rahoitus. Toiminnan kulut ovat kuitenkin tuottoja suuremmat ja paine niiden kasvulle tulee Hotuksen toimintaa kohtaan lisääntyneistä odotuksista.

	vuosi 2018	**vuosi 2019 (1-9)**
VARAINHANKINTA		
Tuotot (Sis. valtionavustuksen ja hankerahoituksen)	302 114	449 091
Kulut	- 43	- 50
VARAINHANKINTA YHTEENSÄ	302 071	449 041
SIJOITUS- JA RAHOITUSTOIMINTA		
Sijoitustoiminnan tuotot	78 088	39 911
Sijoitustoiminnan kulut	- 540	- 744
SIJOITUS- JA RAHOITUSTOIMINTA YHTEENSÄ	77 548	39 166
Varainhankinnan ja sijoitustoiminnan tulos	**379 619**	**488 207**

Esitämme kohteliaimmin valtion vuoden 2020 talousarvion tarkistamista Hotuksen rahoituksen osalta, sillä emme näe perusteita sille, miksi Hoitotyön tutkimussäätiön osalta rahoitus on jatkuvasti pienempi kuin Käypä hoidon. Hoitotyölle asetetut odotukset ja haasteet eivät ole vähäisemmät suomalaisen sosiaali- ja terveydenhuollon kehittämisessä.

Kunnioittaen,

Hoitotyön tutkimussäätiön hallituksen puolesta

Helvi Kyngäs, hallituksen puheenjohtaja
professori, Oulun yliopisto,
ylihoitaja (sivuvirka) Pohjois-Pohjanmaan shp

Nina Hahtela, hallituksen varapuheenjohtaja
Suomen sairaanhoitajaliitto ry

Arja Holopainen, tutkimusjohtaja
Hoitotyön tutkimussäätiö sr.